

Γράμμα σε ένα κορίτσι που θα αποτύχει στις Πανελλαδικές

Χρήστος Χωμενίδης

5 Μαΐου 2013

Το χειρότερο, όταν θα βγουν τα αποτελέσματα, δεν θα είναι η προσωπική, η δική σου τσαντίλα. Εσύ, από προχθές, που έγραψες άλλα αντ' άλλων στην Ιστορία, ξέρεις περίπου τι να περιμένεις. Το χειρότερο τότε θα 'ναι η απογοήτευση των γονιών σου. Το ελαφρώς αφ' υψηλού βλέμμα του πατέρα σου - εκείνος, βλέπεις, είχε πετύχει με την πρώτη το 1980 στην ΑΣΟΕΕ κι ας μεγάλωσε στο χωριό, και ας μάζευε ελιές αντί να κάνει φροντιστήριο. Το παρηγορητικό χάδι της μάνας σου και οι κουβέντες της με συγγενείς και φίλους: «Το παιδί είχε μια ατυχία... Ναι, εννοείται πως θα ξαναδώσει...». Κι ο θεός Στέλιος να δικαιώνεται που πάντα πίστευε πως είσαι ηλίθια. Και η κολλητή της μάνας σου να ρωτάει -μες στην αδιακρισία- μήπως τυχόν είχες περίοδο εκείνη τη μοιραία μέρα και οι πόνοι δεν σε άφησαν να συγκεντρωθείς.

Το χειρότερο θα είναι οι νοεροί τους υπολογισμοί πόσα ξοδέψανε σε ιδιαίτερα τα τρία τελευταία χρόνια και πόσα έχουν να πληρώνουν ακόμα. Και η πίκρα τους με τον φιλόλογο που τους είχε διαβεβαιώσει πως θα πετύχαινες, ο κόσμος να χαλάσει. Νιώθουν -κι ας μην το ομολογούν ούτε στους εαυτούς τους- σαν να ποντάρανε σε λάθος άλογο. Τα ρίχνουν στον προπονητή, τα ρίχνουνε στο στάβλο -δηλαδή στο σχολείο- τα ρίχνουν στην ατμόσφαιρα που επικρατούσε μες στο σπίτι αφότου η μαμά έπιασε τον μπαμπά σχεδόν στα πράσα με εκείνη τη συνάδελφό του, στους συνεχείς καβγάδες τους οι οποίοι σε αποσπούσαν απ' το διάβασμα. Τα ρίχνουνε σε εκείνους κι εν τέλει σε εσένα...

Πώς να τους εξηγήσεις ότι και καθαρόαιμο του ιπποδρόμου να ήσουν, οι Πανελλαδικές δεν μοιάζουν με κανονική κούρσα; Έχουν τόσο παράλογους κανόνες, ώστε το μόνο που μετράει ουσιαστικά είναι να φοράς χοντρές παρωπίδες, να βάζεις το κεφάλι κάτω και να τρέχεις δίχως να σκέφτεσαι τίποτα απολύτως. Στο μάθημα της Ιστορίας, φερ' ειπείν, οφείλεις να αποστηθίσεις καμιά τριακοσαριά σελίδες, με τα «και» και με τα κόμματα τους, ώστε το γραπτό που θα παραδώσεις να μοιάζει με φωτοτυπία του διδακτικού βιβλίου. Στην Έκθεση, πρέπει να μάθεις να υποστηρίξεις τις πιο ανόητες απόψεις, ότι το διαδίκτυο απομονώνει δήθεν τους ανθρώπους, πως τα παιδιά νιώθουν βαριά στους ώμους τους την ευθύνη για τη σωτηρία του περιβάλλοντος... Πού τους κατέβηκαν όλα ετούτα του Υπουργείου Παιδείας και των καθηγητών; Τα έχουν δει ποτέ τα παιδιά; Ή καθρεφτίζουν απλώς στα μάτια των μαθητών τη δική τους αλαζονεία; Τα είχες πει μια μέρα έξαλλη στον πατέρα σου. «Έτσι λειτουργεί το σύστημα», σου είχε απαντήσει εκείνος, με ένα ηττημένο μάλλον ύφος. «Μακάρι όταν εσύ μεγαλώσεις να καταφέρεις να τους αλλάξεις. Για αυτό, για να έχεις δύναμη κι επιρροή, πρέπει να μπεις στο Πανεπιστήμιο...».

Και τώρα που τα σκάτωσες στις εξετάσεις; Που τον Σεπτέμβριο ο γιος των κουμπάρων θα μετακομίσει στην Ξάνθη -έκτος, παρακαλώ, επιτυχών στο Πολυτεχνείο!- και η κόρη των Αλβανών του ισογείου θα γραφτεί, άκουσον άκουσον, στην Παιδαγωγική; Εσύ, μικρή μου αποτυχία, τι σκοπεύεις να κάνεις; Να πας στο παρακατιανό ΤΕΙ που σε έριξε η κακιά ώρα και δεν (θες να) θυμάσαι ούτε καν το όνομά του; Όχι ασφαλώς! Θα στρώσεις κάτω κώλο και θα ξαναδοκιμάσεις! Τον Μάιο του 2014, θα βγάλεις από πάνω σου το στίγμα. Θα απαλλάξεις τους καλούς γονείς σου από το μαράζι. Σε λίγα χρόνια δε, όταν θα αριστεύεις στη Σχολή και θα ετοιμάζεσαι για μεταπτυχιακά, κανείς δεν θα θυμάται πως είχες μπει με τη δεύτερη.

Τόσο καλά... Έλα όμως που και μόνο η θέα των σχολικών βιβλίων σου φέρνει πλέον αναούλα; Που η προοπτική να ξαναμπείς απ' το φθινόπωρο στο ίδιο μαγγανοπήγαδο - γνωστό κείμενο, άγνωστο κείμενο, γραμματικά φαινόμενα, συνώνυμα και αντώνυμα- σου φαίνεται εφιάλτης; Και έχεις από πάνω κι εκείνους που ισχυρίζονται ότι δεν έχουν νόημα όλα αυτά καθότι η ανεργία των νέων -και ειδικά των πτυχιούχων- καλπάζει. Εκείνους που σε προειδοποιούν ότι σε λίγα χρόνια οι μισθοί θα έχουν πέσει σε επίπεδα Βουλγαρίας -τι Βουλγαρίας; Κίνας!- κι ότι οι Έλληνες θα δουλεύουν μέχρι τα ογδόντα. «Αντί να ασχολείσαι με τις πανελλαδικές, πάλεψε για να ανατραπεί το σύστημα!», σε είχε προτρέψει ένας συμμαθητής σου με μπλουζάκι Τσε Γκεβάρα. Ο ίδιος, βέβαια, ευχόταν να απεργήσουν οι καθηγητές για να έχει στη διάθεσή του περισσότερες μέρες για διάβασμα. Πρώτος στα μαθήματα, πρώτος και στον αγώνα...

Ντρέπεσαι να το ομολογήσεις, μα στην πραγματικότητα δεν χολοσκάς για τον μελλοντικό μισθό ούτε βεβαίως για τη σύνταξή σου. Είσαι δεκαοχτώ χρονών! -ότι βρίσκεται σε ορίζοντα μακρύτερο από λίγους μήνες, σου φαίνεται εξαιρετικά αβέβαιο και άρα αδιάφορο. Έλα όμως που όλοι, ακόμα και το αγόρι σου, σε καλούν να σχεδιάσεις τη ζωή σου; Να σοβαρέψεις. Να θέσεις τις βάσεις...

Θέλεις τη γνώμη μου; Μην τους ακούς! Μοναδικός λόγος να δώσεις δεύτερη φορά, στο καπάκι, Πανελλαδικές είναι να λαχταράς να μπεις σε μια συγκεκριμένη σχολή. Να ονειρεύεσαι μέσα από την καρδιά σου να γίνεις αρχιτέκτονας ή δικηγόρος ή οπτικός. Άμα κάτι τέτοιο δεν σου συμβαίνει, τότε απλώς χαλάρωσε. Εάν κατά βάθος θα 'θελες να φτιάχνεις μαλλιά ή νύχια ή ακόμα και κοκτέιλ πίσω απ' τον πάγκο ενός μπαρ, ακολούθησε την κλίση σου. Χίλιες φορές μία ευτυχισμένη -και άρα επιτυχημένη- κομμώτρια, παρά μία γιατρός με το στανιό.

Σε πολλές χώρες του λεγόμενου «ανεπτυγμένου κόσμου», σε Ευρώπη, Αμερική και Αυστραλία, θεωρείται αυτονόητο σχεδόν πως τα παιδιά -τελειώνοντας το σχολείο- θα πάρουν έναν χρόνο off, για να ταξιδέψουν, για να απασχοληθούν από εδώ κι από εκεί, για να καταλάβουν τι πραγματικά συμβαίνει γύρω τους και μέσα τους. Μονάχα στην Ελλάδα τα ταξίδια θεωρούνται αναψυχή πολυτελείας και οι ευκαιριακές δουλειές παρηγοριά -και ταπείνωση παράλληλα- για τον άνεργο.

Καλά, μην τρομάζεις! Δεν σου προτείνω να πας στον πατέρα σου, που του 'χουν κόψει τον μισό μισθό, και να του ζητήσεις λεφτά για να γυρίσεις τον κόσμο. Σε πληροφορώ απλώς πως όταν εγώ, το 1985, βαθμολογήθηκα με 12 στην Έκθεση κι έμεινα έξω για ένα μόριο από τη Νομική, κατέβηκα με τον τότε κολλητό μου στον Πειραιά και εκδώσαμε ναυτικά φυλλάδια. Το ότι δεν μπάρκαρα τελικά το θεωρώ προσωπική μου αποτυχία. Κι αν η δουλειά του μούτσου ή του καμαρότου παραμένει καθαρά ανδρική, σίγουρα θα υπάρχουν αντίστοιχες ευκαιρίες για κορίτσια που δεν κωλώνουν να βγουν απ' την πεπατημένη, να αγνοήσουν τις προκαταλήψεις του περιβάλλοντός τους.

Δεν σε καλώ ντε και καλά να επαναστατήσεις. Δεν σε προτρέπω να εκβιάσεις την περιπέτεια. Σου ενημερώνω απλώς (με το δικαίωμα της πείρας που εγώ έχω, ενώ εσύ στερείσαι) πως η ζωή είναι αδιανόητα μεγάλη και εξαιρετικά απρόβλεπτη. Η τράπουλα θα μοιραστεί πολλές-πολλές φορές, οι έσχατοι θα γίνουν πρώτοι και θα ξαναγίνουν έσχατοι. Ασφαλή σχέδια, σίγουρες επενδύσεις δεν υπάρχουν - το απέδειξε άλλωστε περίτρανα και η κρίση, η οποία μας πήρε και μας σήκωσε, από το 2009. Η μόνη, συνεπώς, πυξίδα που έχει νόημα να συμβουλευέσαι, βρίσκεται μέσα σου. Όσοι την ακολούθησαν, ακόμα και αν έχασαν, δεν χάθηκαν. Όσοι την αγνόησαν, καταδίκασαν τους εαυτούς τους σε «επιτυχημένες» ίσως πλην σκυφτές ζωές.

Ο Ξενοφών -ο αρχαίος εκείνος συγγραφέας- μας παραδίδει την ιστορία ενός ανθρώπου που όταν τον καταδίκασαν να πει το κώνειο, το κατέβασε άσπρο πάτο και γλείφοντας τα μουστάκια του, είπε «γεια στα χέρια σου!» στον δήμιό του. «Εκείνο γαρ κρίνω του ανδρός αγαστόν, το -του θανάτου παρεστηκότος- μήτε το φρόνιμον μήτε το παιγνιώδες απολίπειν εκ της ψυχής...». Υποκλίνεται, δηλαδή, μπροστά στον άνδρα που στην πιο δεινή του ώρα διατηρεί τόσο την ψυχραιμία, όσο και το χιούμορ του. Μια αποτυχία στις Πανελλαδικές Εξετάσεις απέχει -στο ορκίζομαι- έτη φωτός από τις δυσκολίες που σου είναι, που είναι σε

όλους μας, γραφτές. Κράτα λοιπόν το κέφι σου, φίλα το σαν τα μάτια σου! Μην το ανταλλάξεις με καμία -ενήλικη δ΄ήθεν- σοβαρότητα.

Να σε κεράσω ένα παγωτό;

<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.ellada&id=24696>